

LÄNSSTYRELSEN
BLEKINGE LÄN

Bevarandeplan för Natura 2000-område

SE0410155 Näsnabbarna

Natura 2000

Natura 2000 är ett ekologiskt nätverk av värdefulla naturområden inom EU. Utpekande av Natura 2000-områden bygger på krav som finns i EUs fågeldirektiv och art- och habitatdirektiv. Syftet är att hejda utrotning av vilda djur och växter och att hindra att deras livsmiljöer förstörs. Alla medlemsländer ska peka ut områden dels för fåglar som anges i EUs fågeldirektiv, dels för naturtyper och arter som anges i art- och habitatdirektivet. Genom utpekandet åtar sig länderna att de utpekade värdena i områdena ska bevaras långsiktigt. Natura 2000-nätverket är en av hörnstenarna i EUs arbete för att bevara biologisk mångfald. I fågeldirektivet och habitatdirektivet listas 170 naturtyper och sammanlagt cirka 900 växt- och djurarter som särskilt värdefulla. 90 av naturtyperna och drygt 100 av djur- och växtarterna i habitatdirektivets bilaga 1 och 2 finns i Sverige. Därtill häckar regelbundet cirka 60 av fågeldirektivets fåglar i vårt land.

Bevarandeplaner

För varje Natura 2000-område ska Länsstyrelsen ta fram en beskrivning. Detta ska göras i särskilda bevarandeplaner eller i en skötselplan om området även är naturreservat. I planen ska det finnas en beskrivning av området med bevarandesyfte, bevarandemål och beskrivningar av de naturtyper och arter som ska bevaras och bidra till gynnsam bevarandestatus. Hot mot Natura 2000-områdets arter och naturtyper, och behov av bevarandeåtgärder, till exempel skydd eller skötsel, ska beskrivas. Informationen ska underlätta förvaltningen av området och tillståndsprövningar enligt miljöbalken.

Bevarandeplanen ska fastställas av Länsstyrelsen, som även är ytterst ansvarig för att målsättningen med området uppfylls. Bevarandeplanen ska revideras när ny kunskap tillkommer eller när förutsättningar för området ändras. Den ska tas fram och hållas aktuell i dialog med berörda intressenter, och det är värdefullt om den som har ny information kontakter Länsstyrelsen. Bevarandeplanen är inte ett juridiskt bindande dokument. För formell reglering av skydd eller skötsel kan andra beslut behövas, till exempel skyddsbeslut för naturreservat. Föreskrifter enligt eventuella skyddsbeslut gäller parallellt med den tillståndsplikt som gäller inom Natura 2000.

Tillståndsplikt och samråd

För att inte skada naturvärden krävs tillstånd för verksamheter eller åtgärder som på ett betydande sätt kan påverka miljön i ett Natura 2000-område. Det kan även gälla åtgärder utanför Natura 2000-området, om de kan påverka miljön i området. Detta regleras i miljöbalken (7 kap. 27-29§§). Då det kan vara svårt att avgöra vilka åtgärder som på ett betydande sätt kan påverka naturvärden behöver man samråda med Länsstyrelsen före genomförandet. Vid skogsbruksåtgärder hålls samråd med Skogsstyrelsen. Mer information finns hos Länsstyrelsen, läs på webben eller kontakta en handläggare.

Kartor

Information om naturtypers utbredning och arter i ett enskilt område går att hitta med hjälp av kartverktyget Skyddad natur. Det kan nås på Naturvårdsverkets hemsida genom att söka på ”kartverktyget skyddad natur”. Det finns även möjlighet att ladda ner naturtypskartan som shape-fil. För mer information se Länsstyrelsens hemsida.

**LÄNSSTYRELSEN
BLEKINGE LÄN**

Åke Widgren

Bevarandeplan för Natura 2000-området**SE0410155 Näsnabbarna**

Kommun: Sölvesborg

Områdets totala areal: 21,3 ha

Bevarandeplanen uppdaterad av Länsstyrelsen: 2016-11-25

Bevarandeplanen fastställd av Länsstyrelsen: 2016-12-21

Markägarförhållanden:

Privat

Regeringsbeslut, historik:

SPA: Nej, pSCI: 2001-05-01, SCI: 2004-12-01, SAC: 2011-03-01, regeringsbeslut
M2010/4648/Nm**Naturtyper och arter som ska bevaras i området:**Naturtyper och arter enligt art- och habitatdirektivet samt fågeldirektivet:

6210 - Kalkgräsmarker

1014 - Smalgrynsnäcka, *Vertigo angustior***Bevarandesyfte**

Det överordnade bevarandesyftet för Natura 2000-nätverket är att bidra till bevarandet av biologisk mångfald genom att bibehålla eller återskapa gynnsam bevarandestatus för de naturtyper och arter som omfattas av EUs fågeldirektiv eller art- och habitatdirektiv. För det enskilda Natura 2000-området är syftet att bevara eller återställa ett gynnsamt tillstånd för de naturtyper eller arter som utgjort grund för utpekandet av området. Näsnabbarna bidrar till uppfyllandet av miljömålen Ett rikt odlingslandskap och Ett rikt växt- och djurliv.

Områdets prioriterade bevarandevärden är naturtypen kalkgräsmarker, samt förekomsten av smalgrynsnäcka. Näsnabbarna är en av Blekinges artrikaste och tydligast kalkpåverkade naturbetesmarker. Östra Näsnabben är särskilt utpekad i den nationella bevarandeplanen för odlingslandskapet. Ett flertal rödlistade eller i övrigt ovanliga arter av kärlväxter och svampar förekommer.

Beskrivning av området

Näsnabbarna omfattar två uddar på sydvästra delen av Listerlandet i västra Blekinges kustbygd. Berggrunden består av krita, som överlagras av mäktiga avlagringar med sandig-moig morän, som lokalt är kalkrik. Området ligger som högst 4 meter över havet. Näsnabbarna har lång hävdkontinuitet. Under skiftena i början av 1800-talet fanns inhägnade åkerlyckor och ängar på

sandavlagringen mellan nabbarna medan övriga delar av området utgjorde en inhägnad del av byns utmarker som sannolikt betades. Idag hävdas merparten av uddarna fortfarande genom bete. Även den mellanliggande sandiga åkermarken i norr har under senare år varit beteshävdad. Östra Näsnabben är relativt välhävdad medan en alltför svag beteshävd har gjort att Västra Näsnabben vuxit igen kraftig med bland annat slån och hagtorn.

Betesmarken utgörs av torr-frisk gräs- och buskmark samt smala havssträndängspartier. De bitvis kalkrika jordarna har skapat förutsättningar för en artrik och delvis sällsynt flora, särskilt på Östra Näsnabben. I trädskiktet finns spridda exemplar av olika lövträdsarter, bland annat enstaka grova ekar och en rad grova, hamlade pilar. På Östra Näsnabben finns även en bokskogsdunge. Vid en svampinventering i slutet av 1990-talet noterades 15 arter, varav några som är beroende av beteshävd. Tre av dessa är rödlistade, scharlakansvaxskivling (nära hotad), lädervaxskivling (nära hotad) och blårödling (sårbar). Beträffande Näsnabbarnas djurliv har främst mollusker, småfjärilar och groddjur inventerats. 19 olika molluskarter har noterats, bland annat de hävdgynnade arterna ängspuppsnäcka, hedcylindersnäcka och den av EU listade arten smalgrynsnäcka.

Vad kan påverka negativt

Ängs- och betesmarker:

- Upphörd, felaktig eller otillräcklig hävd, exempelvis minskat eller upphört bete, leder till igenväxning av buskar och träd och utarmning av den hävdgynnade floran och faunan.
- Övergödning genom till exempel tillskottutfodring av betesdjuren, vilket indirekt ger näringstillförsel till marken och missgynnar den konkurrenssvaga floran.
- Avmaskning av betesdjuren under eller strax före betessläpp, med avmaskningsmedel som kan vara skadligt för områdets insektsfauna.
- Markexploatering och annan markanvändningsförändring i objektet, till exempel vindkraftsetablering.

Smalgrynsnäcka:

- Markavvattning eller andra åtgärder som kan påverka hydrologin på ett för arten negativt sätt.
- För hårt bete eller upphörd beteshävd.
- Alltför kraftig och felaktigt utförd röjning.

Bevarandeåtgärder

För att inte skada naturvärden krävs tillstånd för verksamheter eller åtgärder som på ett betydande sätt kan påverka miljön i ett Natura 2000-område. Det kan även gälla åtgärder utanför Natura 2000-området, om de kan påverka miljön i området. Detta regleras i miljöbalken (7 kap. 27-29§§).

Skydd för området:

Strandskydd gäller enligt 7 kap. 13-18 §§ miljöbalken. Strandskydd gäller generellt 100 meter från strandlinjen (ut i vattnet och inåt land). Länsstyrelsen får i det enskilda fallet besluta att utvidga strandskyddsområdet till högst 300 meter från strandlinjen, om det behövs för att säkerställa något av strandskyddets syften. Inom Näsnabbarna har Länsstyrelsen 2016 beslutat om utökat strandskydd till upp till 300 meter.

Området bör ges ett långsiktigt områdesskydd, och naturreservat är sannolikt den lämpligaste skyddsformen. Förbuskningen av naturbetesmarkerna och den framförallt på Västra Näsnabben obefintliga hävden under senare år gör det angeläget att påskynda frågan om bildande av naturreservat. Behovet av röjning och återupptagen beteshävd på Västra Näsnabben är akut.

Miljöersättning för bevarande av betesmarker och slätterängar enligt Miljö- och landsbygdsprogrammet år 2014-2020 finns för Östra Näsabben.

Behov av skötselåtgärder:

Behovet av restaurering och återupptagen beteshävd på Västra Näsabben, efter flera års svag hävd och igenväxning, är akut.

En inventering av smalgrynssnäcka är angelägen.

Uppföljning av naturtyper och arter

Länsstyrelsen ansvarar för att uppföljning av bevarandemål genomförs. Uppföljningen ska ske enligt de manualer för skyddade områden som har tagits fram av Naturvårdsverket. Mätbara mål, så kallade målindikatorer, ska registreras i databasen SkötselDOS. Dessa målindikatorer följs sedan upp. Målsättningen är att kunna se om de bevarandemål som satts upp i bevarandeplaner och skötselplaner uppfylls, att skötseln fungerar och att Natura 2000 - naturtyperna och arterna har gynnsamt tillstånd.

Naturtyper och arter enligt art- och habitatdirektivet samt fågeldirektivet:

6210 - Kalkgräsmarker

Areal: 11,9 ha. Arealen fastställd i regeringsbeslut

Beskrivning

På Näsnabbarna har de bitvis kalkrika moränjordarna skapat förutsättningar för en artrik och delvis sällsynt flora, särskilt på Östra Näsnabben. I fältskiktet finns arter som låsbräken (rödlistad som nära hotad), vildlin, luddfingerört (sårbar), småfingerört, luddfingerört, brudbröd, kattfot, busktörne (nära hotad), spåtistel, jordtistel (nära hotad), darrgräs, göknycklar, ängsnattviol (nära hotad), tvåblad och rikligt med Sankt Pers nycklar. Buskskiktet är artrikt med förekomst av bland annat flikros (nära hotad). Betestrycket har på senare år varit svagt, särskilt på Västra Näsnabben, vilket lett till en kraftig igenväxning av buskskiktet. Området hyser även svampar som är beroende av beteshävd samt hävdgynnade mollusker, bland annat den i Art- och habitatdirektivet listade smalgrynsnäckan.

Gynnsam bevarandestatus innebär att:

- Det sker kontinuerlig beteshävd med nöt, eventuellt i kombination med häst och/eller får, i en för naturtypen lämplig omfattning. Av floravårdsskäl bör markerna endast betas extensivt av nöt före midsommar.
- Buskar hålls i väl samlade grupper och bryn. Igenväxningsvegetation röjs vid behov.
- Det sker inte någon tillförsel av gödsel annat än från de djur som betar i området.
- Avmaskning av betesdjuren sker inte i området och avmaskade djur släpps inte ut i området förrän avmaskningsmedlet gått ur kroppen igen, för att skydda områdets dyngfauna och andra känsliga organismer.
- Typiska arter, vilkas förekomst indikerar gynnsam bevarandestatus hos naturtypen, finns i livskraftiga populationer.

Bevarandemål

Naturtypens areal ska vara minst 11,9 hektar. Gräsmarken ska vara starkt präglad av hävd. Förekomsten av träd och buskar som bedöms som igenväxningsvegetation ska vara liten. Kärnväxtfloran ska vara artrik och dominerad av hävdgynnade arter. De typiska arterna göknycklar, Sankt Pers nycklar, vildlin, jungfrulin, luddfingerört, småfingerört, spåtistel, jordtistel ska förekomma med livskraftiga populationer.

Bevarandetillstånd

Naturtypens bevarandetillstånd bedöms som otillfredsställande på Västra Näsnabben, medan det på Östra Näsnabben bedöms som gott.

1014 - Smalgrynsnäcka, *Vertigo angustior*

Artens förekomst är fastställd i regeringsbeslut.

Beskrivning

Smalgrynsnäcka förekommer i flera olika miljöer. Den kan leva i rika och tämligen torra ädellövskogar, i öppna – halvöppna rasbranter eller blocksluttningar och på kalkpåverkade torrbackar och alvarmark. Det är främst i kusttrakter som arten återfinns i sådana torra habitat. I övrigt förekommer arten i kalkkärr, på kalkfuktängar och i öppnare sumpskogar. Detta är de vanligaste habitaterna för inlandsförekomsterna, men även vid kusterna nyttjas våtmarkshabitat. I kalkpåverkade strandbiotoper kan den anträffas helt nära havet.

I området har arten noterats på både Östra och Västra Näsabben. Biotopen utgörs här av blockiga och buskrika moränmarker. Vegetationen är mestadels torr till frisk, men det finns även inslag av fuktiga svackor. Hur stor population arten har i området är okänt.

Bevarandemål

Smalgrynssnäckan ska förekomma i en livskraftiga population i området. Det ska finnas för smalgrynssnäckan lämpliga habitat, såsom hävdpräglade gräsmarker med kontinuitet och stabila förhållanden i markens förnaskikt och upprätthållet solinsläpp samt med inslag av fuktiga ytor.

Bevarandetillstånd

Smalgrynsnäckans bevarandetillstånd i området är inte klarlagt. För att så ska kunna ske krävs ytterligare inventering.

Dokumentation

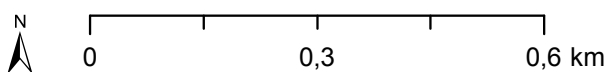
- ArtDatabanken. 2015. Rödlistade arter i Sverige 2015. ArtDatabanken SLU, Uppsala.
- Artportalen. www.artportalen.se (uttag 2016-03-01).
- Jordbruksverket. 2004. Ängs- och betesmarksinventering. Tillgänglig: <https://etjanst.sjv.se/tuvaut/site/webapp/tuvaut.html>.
- Länsstyrelsen i Blekinge län. 2006. Ängs- och betesmarksinventeringen. Opublicerat material.
- Länsstyrelsen i Blekinge län. 2015. Beslut om utvidgat strandskydd för Sölvesborgs kommuns kust och skärgård, Blekinge län, Dnr 511-4307-2015.
- Naturvårdsverket. 1997. Sveriges finaste odlingslandskap - Nationell bevarandeplan för odlingslandskapet · Etapp 1. Rapport 4815. Naturvårdsverket.
- Naturvårdsverket. 2011. Vägledning för de svenska arterna i habitatdirektivets bilaga 2. Dnr NV-01162-10.
- Naturvårdsverket. 2011. Vägledning för de svenska naturtyperna i habitatdirektivets bilaga 1. Dnr NV-04493-11.
- Olsén, L-G. 1999. Landmolluskinventering 1999-11-17. Opublicerad rapport. Länsstyrelsen i Blekinge län.
- Ryberg, A. 2000. Svampnoteringar från Östra och Västra Näsabbarna. Opublicerat material.
- Sveriges Geologiska Undersökning. 1989. Berggrundskartan 3E Karlshamn SV. SGU Serie Af nr 167.
- Sveriges Geologiska Undersökning. 1990. Jordartskartan 3E Karlshamn SV. SGU Serie Ae nr 106.

Bilagor

Bilaga 1. Områdeskarta

Natura 2000 - SE0410155 Näsnabbarna

Kartskala 1:10 000